

ábhair

Ceist is féidir a thástáil a chur: cén t-ábhar a oireann don tasc?

Súil thapa ar an gceacht

Tosaigh an ceacht trí chóta báistí, cúisín agus mála siopadóireachta a thaispeáint agus a fhiafraí cén fáth a bhfuil gach ceann acu déanta den ábhar sin. Roghnaíonn na grúpaí tasc amháin (bréagán a choinneáil tirim, an barr cúisín is teolaí, nó an hanla mála is láidre) agus déanann siad ceist 'Cén t-ábhar is fearr...?' de. Sórtálann siad na giotaí ábhair ón tráidire de réir airíonna a bhaineann leis an tasc, ansin triaileann siad na hábhair a d'fhéadfadh oiriúint ar an mbealach céanna gach uair. Ar leathanach na Dialainne Imscrúdaithe, taifeadann siad an cheist, na hábhair a triaileadh agus an rogha is fearr, mar aon le cúis amháin bunaithe ar fhianaise. Ansin roinneann siad é sin ionas go bhfeiceann an rang go bhfuil ábhair éagsúla ag teastáil do thascanna éagsúla.

Cuspóirí foghlama

- Ceist shimplí is féidir a thástáil a chur faoin ábhar a oireann do thasc ar leith
- Ábhair a thriail agus an ceann is fearr a roghnú, bunaithe ar fhianaise ón méid a tharla

Sula mbuailfidh an clog – ullmhúchán

An oíche roimh ré: cuir meascán de ghiotaí ábhair i mála do gach grúpa (éadach, scragall, plaisteach, páipéar, cárta). Cuir bréagáin bheaga, crúiscíní agus tráidirí éadoimhne i leataobh don tasc tirim; meáchan éadrom amháin do gach grúpa atá ag obair ar thasc an hanla. Bíodh cóta báistí/mála, cúisín bog agus mála láidir réidh agat le taispeáint. Marcáil áiteanna ar chúl cathaoireacha nó ar imill boird chun na hanlaí a chrochadh.

Ábhair

Mír	Líon	Do gach	Foinse	Ionadach saor
rudaí spreagtha don tús nó cártaí pictiúr soiléire (cóta nó mála uiscedhíonach, cúisín bog nó bréagán bog, mála siopadóireachta láidir nó hanla téagartha)	1	rang	seomra ranga	cártaí pictiúr soiléire, clóite nó tarraingthe, de chóta báistí, de chúisín agus de mhála siopadóireachta
ainmneacha na dtrí thasc scríofa ar an gclár (bréagán a choinneáil tirim; an barr cúisín is teolaí; an hanla mála is láidre)	1	rang	seomra ranga	nótaí greamaitheacha a bhfuil tasc amháin ar gach ceann acu, le go roghnóidh na grúpaí ceann
tráidire ábhar measctha (giota d'éadach cadáis, scragall cistine, píosa de mhála plaisteach, stiall chárta, giota feilte nó lomra, sreangán nó snáth)	1	grúpa	seomra ranga	úsáid giotaí glana pacáistíochta ón mbaile agus ó athchúrsáil an tseomra ranga
figiúr bréagáin beag plaisteach	1	an grúpa atá ag obair ar an tasc tirim	seomra ranga	ciúb adhmaid nó licín plaisteach séalaithe
crúiscín beag uisce agus tráidire éadomhain	1	an grúpa atá ag obair ar an tasc tirim	seomra ranga	cupán uisce agus clúdach bosca lóin mar thráidire
meáchan beag (mála ciúbanna a nasctar le chéile nó buidéal beag uisce atá lán)	1	an grúpa atá ag obair ar thasc an hanla	seomra ranga	cúpla leabhar trom leabharlainne crochta i mála láidir
cúl cathaoireach nó imeall boird chun stiallacha hanla a chrochadh	1	an grúpa atá ag obair ar thasc an hanla	seomra ranga	crúca láidir cótaí ag airde atá sábháilte do pháistí, faoi mhaoirseacht duine fásta
ceirteacha nó tuáillí páipéir le haghaidh uisce a dhoirtear	4	rang	seomra ranga	seantuáillí soithí
	1	grúpa		

Mír	Líon	Do gach	Foinse	Ionadach saor
Leathanach sa Dialann Imscrúdaithe			seomra ranga	leathanach glan le ceannteidil: Ár gceist, Na rudaí a thriail muid, Ár rogha is fearr

Pointe sábháilteachta

Glan aon uisce a dhoirtear láithreach; is é duine fásta a chrochann na meáchain, go híseal agus glan ó mhéara coise; níl cead na giotaí ábhair a bhlaiseadh; ní mór na lámha a ní tar éis obair le huisce.

Céimeanna teagaisc

- **Ag Tosú:** Taispeáin an cóta, an cúisín agus an mála, ceann ar cheann. Ná cuir ach an cheist seo: Cén fáth a bhfuil sé seo déanta den ábhar sin agus ní de rud éigin eile? Bailigh dhá nó trí smaoineamh go gasta faoi gach ceann (ná ceartaigh aon rud agus ná luaigh tástáil fós) ionas go bhfanfaidh an breathnú úr ar feadh timpeall trí nóiméad.
- **Cén tasc a thriailfidimid?:** Scríobh na trí thasc ar an gclár, cuir na páistí ina suí i ngrúpaí de 3–4, agus lig dóibh roghnú, ach treoraigh iad ionas go mbeidh grúpa amháin ar a laghad ag gach tasc. Cabhraigh leo an cheist Cén t-ábhar is fearr le haghaidh...? a chur i bhfocail. Ná hiarr orthu tuar a dhéanamh go dtí go mbeidh na tráidirí amuigh.
- **Na hábhair a d'fhéadfadh oiriúint a shórtáil:** Tabhair a thráidire measctha féin do gach grúpa. Coinnigh an leid ar an gclár bán idirghníomhach mar d'fhéadfadh sé oiriúint / is dócha nach n-oirfidh, agus ná tabhair ach an péire airíonna a bhaineann leis an tasc nuair a thugann tú cuairt ar ghrúpa (súnn sé an t-uisce / fanann an t-uisce ar a bharr; bog / garbh; láidir / stróiceann sé). Má chuirtear gach rud faoi d'fhéadfadh sé oiriúint, fiafraigh: Cé na dhá cheann a thriailfeadh sibh ar dtús?
- **Ábhair a thriail don tasc:** Ná dáil ach an trealamh a theastaíonn do gach tasc. Léirigh timthriall iomlán amháin den tasc tirim os ard (iontas–tuar–tástáil–breathnú–smaoineamh), ansin taispeáin do gach grúpa an líne 'an bealach céanna gach uair' atá aige ar an gclár. Bí ag faire go gclúdaítear na rudaí go cothrom, go ndoirtéar an líon céanna braonta, go bhfuil na stiallacha ar an bhfad céanna agus nach gcrochann ach duine fásta na meáchain.
- **Ár gceist agus ár rogha a thaifeadadh:** Fág na trí thús abairte ar an gclár bán idirghníomhach. Scríobhann páiste amháin don ghrúpa; is leor lipéid ghearra nó ticeanna do na hábhair a triaileadh. Seiceáil gurb é an rud a chonaic nó a mhothaigh siad atá sa chuid 'mar...' den abairt, agus ní is maith liom gorm.
- **Cad a chonaiceamar nó a mhothaíomar?:** Babhta tapa: grúpa amháin ón tasc tirim, grúpa amháin ó thasc an chúisín agus grúpa amháin ó thasc an hanla más féidir. Athdhéan a gcuid focal, ag cur béime ar an bhfianaise: Mar sin, ba é an fhianaise a bhí agaibh gur fhan an t-uisce ar a bharr... Tarraing amach uathu go bhféadfadh ábhar a bhuann i dtasc amháin teip i dtasc eile; mura bhfuil na tascanna clúdaithe go cothrom, taispeáin rud tosaigh ó thasc eile agus fiafraigh: An n-oirfeadh bhur n-ábhar dó seo freisin?

Cad ba cheart a fheiceáil

An tasc tirim: fágann an plaisteach agus an scragall an bréagán tirim; súnn an t-éadach an t-uisce agus bíonn an bréagán tais le brath. Tasc an chúisín: is é an t-éadach bog nó an lomra is teolaí le brath; bíonn an cárta, an scragall nó an plaisteach crua nó garbh le brath. Tasc an hanla: is é an t-éadach fite nó stiall phlaisteach láidir is lú a shíneann nó a stróiceann; tugann an páipéar agus an scragall tanaí uathu. Nuair a bhíonn torthaí aisteacha sa tasc tirim, is gnách gurb é is cúis leis nach raibh an clúdach cothrom nó gur doirteadh líon difriúil braonta; déan an triail arís ar an mbealach céanna gach uair.

Míthuiscintí agus idirghabhálacha

- **Is é an ceann is fearr an ceann is maith liom: an ceann gorm nó an ceann lonrach.** — Dírigh a n-aird arís ar an tasc ar an gclár: Is é an ceann is fearr an ceann a dhéanann an tasc seo go maith. Fiafraigh: Cad a chonaic nó a mhothaigh sibh nuair a thriail sibh é don tasc?
- **Is é an t-ábhar a bhuaigh ár dtástáil an t-ábhar is fearr do gach tasc.** — Taispeáin an cóta báistí in aice leis an gcúisín. Fiafraigh: An ndéanfadh buaiteoir an tasc thirim barr cúisín teolaí? Cén fáth, nó cén fáth nach ndéanfadh? Ar an gcaoi sin cloisfidh siad go mbraitheann an t-ábhar is fearr ar an tasc.
- **Tá a fhios againn cheana cé acu a bhuafaidh, mar sin ní gá dúinn iad a thriail ar an mbealach céanna.** — Abair arís an líne 'an bealach céanna gach uair' don tasc atá acu agus déan triail gasta amháin taobh le taobh ionas gurb í an fhianaise, agus ní an buille faoi thuairim, a shocróidh an cheist.

Dífreáil

Ag teacht chun cinn	Ag forbairt	Inniúil
• Fan ag bord an mhúinteora leis an tús abairte ó bhéal Thriail muid... Chonaic muid... Mar sin roghnaímid... agus le ticeanna nó lipéid ghearra ar leathanach na Dialainne in ionad abairtí iomlána. • Ná taing ach dhá ghiota ábhair a sórtáladh roimh ré ionas go mbeidh an rogha furasta a láimhseáil.	• Tar éis na príomhrogha, fiafraigh: Cén fáth nár oir an t-ábhar eile don tasc chomh maith? • Iarr orthu triail ghearr eile a dhéanamh ar an ábhar a tháinig sa dara háit chun an fhianaise a dhearbhu.	• Má cheadaíonn an t-am, triail ceathrú hábhar ón tráidire leis an riail 'an bealach céanna gach uair' agus cuir le taifead na Dialainne é. • Spreag seiceáil ar an tástáil chothrom: Cad a choinnigh bhur ngrúpa mar an gcéanna gach uair?

Nasc traschuraclaim

Nasc le teanga ó bhéal an Bhéarla: cleachtann na grúpaí an tús abairte 'mar...' le focail fianaise (tirim, bog, síneadh) sula scríobhann an scríobhaí.